

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Procopciuc Angela în numele inculpatului Pascari Vadim și de către avocatul Paciurca Iulian în numele succesorului părții vătămate Nesterovscaia Natalia prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Pascari Vadim XXXXX, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

11.11.2016 – 11.04.2017 (prima instanță);

15.05.2017 – 11.10.2017 (instanța de apel);

04.01.2018 – 13.03.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți /sediul Fălești/ din 11 aprilie 2017, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul Pascari Vadim a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 264¹ alin. (4) și 192¹ alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare:

- conform art. 264¹ alin. (4) Cod penal – 6 luni;

- conform art. 192¹ alin. (1) Cod penal – 1 an.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră – 1 an închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

Potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa stabilită se adaugă pedeapsa aplicată prin sentința Judecătorei Fălești din 02.06.2016 sub formă de amendă în mărime de 10 500 lei, care se va executa separat.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Nesterovschi Leonid împotriva inculpatului privind încasarea sumei de 26 000 lei cu titlu de prejudiciu material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Pascari Vadim, la data de 06 octombrie 2016, aproximativ la ora 05:50, fără a deține permis de conducere a mijlocului de transport, aflându-se la volanul mijlocului de transport de model „VAZ 2108” cu n.î. XXXXX, deplasându-se pe o stradă din s. X r. Fălești, intenționat, contrar prevederilor punctului 14 lit. a) al Regulamentului circulației rutiere care indică „conducătorului de vehicul este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”, a condus mijlocul de transport nominalizat în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, exprimată în prezența în aerul expirat de către acesta a concentrației vaporilor de alcool de 0,97 mg/l, fapt confirmat în urma testării alcooscopice a acestuia.

Tot el, la data de 21.09.2016 în jurul orelor de seară, aflându-se la locul său de muncă, situat pe teritoriul fabricii de prelucrare a porumbului din s. x r. Fălești, după cum a primit refuzul din partea lui Nasterovschi Leonid de a-i permite deplasarea cu automobilul ultimului până în s. Pîrlița r. Fălești, urmând scopul de răpire a mijlocului de transport fără scop de însușire, intenționat, în mod ilegal, prin acces liber, s-a urcat în automobilul acestuia de model „Crysler Stratuj” cu n.î. xxxxx, aflat pe teritoriul său de muncă, pentru reparație, pe care l-a răpit și ulterior s-a deplasat în s. Pîrlița r. Fălești de unde s-a întors cu automobilul a doua zi la locul de muncă, provocându-i și unele defecțiuni tehnice.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate conform art. 192¹ alin. (1) Cod penal – *răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire* și art. 264¹ alin. (4) Cod penal – *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, care nu deține permis de conducere a mijlocului de transport*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către inculpat, solicitând casarea parțială a sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri cu aplicarea unei pedepse non privative de libertate argumentând prin faptul că, este de acord cu calificarea acțiunilor sale, a recunoscut vina, însă consideră că i-a fost aplicată o pedeapsă prea aspră. Cauza sa fiind examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, nu a solicitat administrarea de probe noi, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii prin recunoașterea integrală a vinovăției, s-a căit sincer de cele comise.

A mai indicat că, instanța nu a luat în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul săvârșirii, personalitatea inculpatului precum și circumstanțele care atenuează răspunderea penală conform art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal.

Instanța urma să i-a în considerație că în rechizitoriu nu a fost indicată starea de recidivă, or, la stabilirea pedepsei, instanța de judecată poate recunoaște starea de recidivă doar dacă aceasta a fost stabilită de organele de urmărire penală și dacă a fost indicată în rechizitoriu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 octombrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința fără modificări.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că argumentul apelantului privind recunoașterea vinovăției, care a atras incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificat ca o circumstanță atenuantă, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept i se va acorda o dublă valență juridică, iar acceptarea probelor administrate la faza de urmărire penală, nu pot fi reținute ca circumstanțe excepționale ce ar prevala asupra numirii unei pedepse adecvate inculpatului.

Cât ține de pedeapsa aplicată, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a apreciat măsura acesteia, ținând cont de gradul de pericol social al faptei săvârșite, personalitatea inculpatului, circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, corect a reținut prevederile art. 34 alin. (1), 111 alin. (1) lit. e) Cod penal, că inculpatul anterior a fost judecat pentru comiterea unei infracțiuni similare, fiindu-i stabilită o pedeapsă cu amendă pe care nu a achitat-o, nu a tras concluzii, nu a mers pe calea corijării comițând o nouă infracțiune în stare de recidivă simplă, nu are o ocupație permanentă ce i-ar asigura o sursă stabilă de venit.

Instanța de apel, cât privește solicitările avocatului privind încetarea procesului penal în învinuirea adusă inculpatului în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal, a indicat că pentru realizarea împăcării prin prisma art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, este necesar ca infracțiunea comisă să fie inclusă în dispoziția alin. (1), iar urmărirea penală să fie pornită în baza plângerii prealabile a victimei.

În acest context, instanța de apel a menționat că infracțiunea prevăzută de art. 192¹ alin. (1) Cod penal nu se cuprinde de dispoziția alin. (1) al art. 276 Cod de procedură penală, ca o infracțiune, unde urmărirea penală se pornește la plângerea prealabilă a victimei și poate avea loc împăcarea părții vătămate cu inculpatul și nu cade nici sub incidența prevederilor art. 109 Cod penal, deoarece cererea de împăcare a fost înaintată în instanța de apel.

6. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 Avocatul Procopciuc Angela în numele inculpatului Pascari Vadim, invocând art. 6 CEDO, neinvocând nici un temei de drept prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea sentinței și a deciziei cu

pronunțarea unei decizii noi prin care să fie încetat procesul penal în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal în privința inculpatului, iar pe art. 264¹ alin. (4) Cod penal, sentința să rămână fără modificări, cu dispunerea eliberării de sub strajă dat fiind faptul executării pedepsei de 6 luni stabilite prin sentința primei instanțe, invocând:

- instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 109 Cod penal;

- este neargumentată poziția instanței de apel că împăcarea în cazul dat poate avea loc numai dacă urmărirea penală a fost pornită în baza cererii prealabile, iar art. 192¹ alin. (1) Cod penal incriminate inculpatului nu se încadrează în alin. (1) art. 276 Cod penal;

- nu este de acord cu concluziile instanței de apel deoarece art. 276 pct. 5) Cod de procedură penală, stabilește că împăcarea poate avea loc până la intrarea în vigoare a sentinței judecătorești. În cazul dat până la pronunțarea deciziei instanței de apel părțile au putut să se împace în temeiul art. 109 Cod penal, dispoziția și restricțiile căruia nu se aplică cazului;

- prevederile art. 109, 275 pct. 9) Cod penal, duc la încetarea procesului penal pe episodul art. 192¹ alin. (1) Cod penal, deoarece și gravitatea infracțiunii și apartenența articolului la cap. II – IV din partea specială a Codului penal, lipsa antecedentelor penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție – toate restricțiile lipsesc în cazul inculpatului, deci judecata nu a fost în drept să nu aplice art. 109 Cod penal;

- neaplicarea corectă și aplicarea eronată a normei materiale – art. 109 Cod penal și normei procedurale – art. 275 pct. 9), 276 pct. 5) Cod de procedură penală, au dus la eroarea gravă de drept, care a afectat soluția instanței privind menținerea condamnării inculpatului conform art. 192¹ alin. (1) Cod penal și menținerea acestuia sub arest ispășind pedeapsa de la care urma a fi absolvit, ori potrivit art. 94 Cod penal și eliberat de la pedeapsa penală;

- decizia instanței de apel este ilegală, încalcă drepturile fundamentale ale inculpaților, admite un viciu fundamental care afectează hotărârea contestată, astfel, făcând procesul inechitabil încalcând art. 6 CEDO;

6.2 Avocatul Paciurca Iulian în numele succesorului părții vătămate Nesterovscaia Natalia, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală prin care a solicitat casarea sentinței și deciziei, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri de încetare a procesului penal în partea învinuirii prevăzute de art. 192¹ alin. (1) Cod penal în privința inculpatului, în legătură cu intervenirea procesului de împăcare, invocând:

- concluzia reținută de instanța de apel este în contradicție cu circumstanțele cauzei, fapt ce în consecință a dus la judecarea greșită a cauzei cu interpretarea eronată a legislației;

- potrivit cazului dat, pornirea urmăririi penale nu a fost realizată prin prisma prevederilor art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală, în baza plângerii părții vătămate, ceea ce exclude aplicarea art. 109 alin. (1) Cod penal în corelație cu art. 276 Cod penal;

- aplicativitatea dispozițiilor art. 109 Cod penal, nu sunt condiționate de incidența prevederilor art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală;

- instanța de apel a făcut o trimitere la recomandarea nr. 56 al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în mod eronat, astfel fiind rupt din contextul juridic o explicație ce se referă la circumstanțe ce prevăd mai mulți inculpați și părți vătămate, fapt impertinent speței date;

- consideră că prevederile art. 109 alin. (1) Cod penal, pot fi aplicate asupra infracțiunii prevăzute de art. 192¹ Cod penal, indiferent dacă dosarul penal a fost pornit în baza plângerii victimei la autosesizarea organelor de drept, indicând că argumentul dat este susținut de Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție, prin alin. 10 din recomandarea nr. 56, care prevede că, înlăturarea răspunderii penale în cazurile prevăzute de art. 109 Cod penal, nu depinde în mod obligatoriu de existența plângerii părții vătămate, așa cum prezența acesteia este prescrisă în art. 276 Cod de procedură penală;

- dreptul de împăcare a succesorului părții vătămate a survenit în instanța de apel, astfel exclude o eventuală concluzie privind pierderea dreptului procesual reglementat de art. 230 Cod de procedură penală;

7. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul în Secția reprezentare a învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, prin care a manifestat dezacordul cu recursurile declarate, motivând prin faptul că instanța de apel a constatat just circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corect a încadrat acțiunile făptuitorului, indicând că recursul avocatului Paciurca Lilian în numele succesorului părții vătămate este declarat peste termen iar recursul avocatului Procopciuc Angela în numele inculpatului este vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din alte motive decât acelea invocate în recursurile ordinare declarate.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427

Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi – evazivi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit notează că, din analiza materialelor cauzei, rezultă cert că atât prima instanță cât și instanța de apel au apreciat obiectiv prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și examinate în ședințele de judecată a primei instanțe și a instanței de apel, descrise în sentință (f.d. 100 – 101 v. II), prima instanță corect a adoptat și instanța de apel a menținut soluția de condamnare a inculpatului în baza art. 192¹ alin. (1) Cod penal - „*răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire*” și în baza art. 264¹ alin. (4) - „*conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, care nu deține permis de conducere a mijlocului de transport.*”.

8.1 Colegiul penal lărgit, lecturând recursul avocatului Procopciuc Angela reține că, drept temeiuri pentru declararea recursului din text rezultă că sa invocat temeiul ce se prevede la art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală și a indicat art. 6 CEDO.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit indică că, temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală nu și-a găsit confirmarea în cauza dată, deoarece împăcarea părților nu a intervenit în perioada prevăzută de lege.

Cât ține de alegațiile avocatului inculpatului în susținerea recursului, Colegiul penal lărgit, conchide că sunt eronate, ce nu corespunde realității, mai mult, Colegiul penal lărgit a constatat că instanța de apel a interpretat corect prevederile art. 109 Cod penal, or, conform procedurii penale, împăcarea poate interveni în

cazul infracțiunilor prevăzute de art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală, numai până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

La fel, Colegiul penal lărgit, menționează că prin reglementarea în art. 109 Cod penal, momentul până când poate avea loc împăcarea părților, legiuitorul a avut în vedere momentul când cauza se judecă de către prima instanță, când completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective, or, următoarele faze a judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești.

Mai mult, cât ține de argumentul avocatului inculpatului precum că instanța de apel nu a argumentat poziția precum că împăcarea în cazul dat poate avea loc numai dacă urmărirea penală a fost pornită în baza cererii prealabile, iar art. 192¹ alin. (1) Cod penal, încriminat inculpatului nu se încadrează în art. 276 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că sunt niște declarații nefondate, deoarece conform art. 109 Cod penal, împăcarea în speța dată sa produs după adoptarea sentinței, iar art. 276 Cod de procedură penală nu este aplicabil în această speță.

Cât ține de recursul avocatului Paciuca Iulian în numele succesorului părții vătămate, Colegiul penal lărgit indică că, avocatul în recurs, drept temei pentru declararea recursului a indicat tot prevederile art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, astfel, verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit indică că, temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală nu și-a găsit confirmarea în cauza dată, or, instanța de apel a aplicat corect prevederile art. 109 Cod penal.

Colegiul penal lărgit menționând în acest sens faptul că împăcarea conform art. 109 Cod penal poate fi efectuată doar în prima instanță până la faza deliberării, fapt ce nu a fost respectat.

Astfel, Colegiul penal lărgit mai indică că instanța de apel a concluzionat corect faptul că nu pot fi aplicate prevederile art. 109 Cod penal, la fel ține să menționeze că nu pot fi luate în considerație argumentele avocatului inculpatului de încălcare a art. 6 CEDO, or, Colegiul penal lărgit a constatat că temeiurile invocate sunt vădit neîntemeiate.

Totodată, Colegiul penal lărgit, indică că la data de 20 decembrie 2017, după emiterea deciziei instanței de apel, au intrat în vigoare modificările în Codul penal și anume în art. 34 și 72 Cod penal, astfel, potrivit noilor prevederi a art. 72 alin. (4) Cod penal – *„În penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave.”* fiind exclusă sintagma – *„precum și persoanelor care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă”*, în atare circumstanță, Colegiul penal lărgit constată că urmează a fi casată decizia instanței de apel și sentința în partea

stabilirii tipului penitenciarului, invocând art. 10 alin. (1) Cod penal care prevede că „*Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.*”

8. Urmare a celor expuse, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a schimba tipul penitenciarului în care își ispășește pedeapsa inculpatul din penitenciar de tip închis în penitenciar de tip semiînchis, pe motiv că infracțiunile comise conform art. 16 Cod penal sunt infracțiuni mai puțin grave, astfel, conform art. 72 alin. (3) Cod penal, inculpatului urmează a-i fi schimbat tipul penitenciarului.

9. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Procopciuc Angela în numele inculpatului Pascari Vadim și de către avocatul Paciurca Iulian în numele succesoriului părții vătămate Nesterovscaia Natalia, casează în partea stabilirii tipului de penitenciar sentința Judecătoriei Bălți /sediul Fălești/ din 11 aprilie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 octombrie 2017 în cauza penală privindu-l pe **Pascari Vadim XXXXX**, rejudecă cauza în această parte, pronunțând următoarea hotărâre:

Se stabilește executarea pedepsei cu închisoarea în penitenciar de tip semiînchis.

În rest se mențin prevederile hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **06 aprilie 2018**.

Președinte

Judecători

Ursache Petru

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie